

VALTUUSTOALOITE

Esitän, että joukkoliikenteessä käytössä oleva etu näkövammaisille laajennetaan koskemaan kaikkia vammaisryhmiä siten, että oikeutus etuun todennetaan EU:n vammaiskortilla myöhemmin tässä aloitteessa kuvattavalla tavalla.

Kesällä 2021 toteutuneen joukkoliikenteen järjestämistapa- ja lipputuoteuudistuksen myötä hetkellisesti poistui vuonna 1996 solmittu Porin Linjat Oy:n ja Satakunnan näkövammaiset ry:n kahdenvälinen sopimus näkövammaisten ja heidän avustajiensa maksuttomista matkoista Porin paikallisliikenteessä.

Kauttaan päättämässä ollut joukkoliikennejaosto jatkoi tilapäisesti etua, kunnes nykyisen valtuustokauden uusi joukkoliikennejaosto pystyisi käsittelemään asiaa. Tilapäinen etu laajennettiin koskemaan myös EU:n vammaiskortin haltijoita, eli muutkin vammaisryhmät pääsivät edun piiriin. Laajennettu etu jatkui kuitenkin vain kalenterivuoden loppuun, jolloin asian käsittelyn jälkeen palattiin aiempaan käytäntöön, jossa etu koski vain näkövammaisia.

Yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisella on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Erilainen kohtelu on kuitenkin oikeutettua tapauksissa, joissa kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Niin ikään samaisen lain mukaan viranomaisen on tehtävä asianmukaiset ja kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada yleisesti tarjolla olevia palveluita. Lähtökohtaisesti voidaan toki kyseenalaistaa vammaisryhmien erityiskohtelu maksuttomien matkojen osalla verrattuna vaikkapa työttömiin tai ikäihmisiin, mutta lain tarkoittamaksi erilaiseksi kohteluksi ja asianmukaiseksi mukautukseksi voitaneen tulkita esimerkiksi avustajaa liikkumiseensa tarvitsevan vammaisen liikkumismahdollisuuksien parantamisen.

EU:n vammaiskorttia voivat hakea henkilöt, joilla on esim. Kelan vammaisetuus tai vammaispalvelulain mukainen päätös. Kun EU:n vammaiskortissa on A-merkintä, tarkoittaa se, että henkilö tarvitsee avustajaa. Esimerkiksi suuressa osassa kulttuuripalveluja ja -tapahtumia on käytäntönä, että A-merkinnällä varustetulla EU:n vammaiskortilla avustaja pääsee avustettavan lipulla maksutta mukana. Avustettavalla itsellään pitää siis kuitenkin näissä tapauksissa olla ostettuna lipputuote.

Nykyisellään maksuttomat joukkoliikennematkat asettavat näkövammaiset ja muut vammaisryhmät eriarvoiseen asemaan keskenään. Siksi esitänkin, että

- 1) maksuton joukkoliikenne -etu laajennetaan koskemaan kaikkia EU:n vammaiskortin saaneita henkilöitä mahdollisine avustajineen ja etu todennettaisiin linja-autoon noustessa esittämällä EU:n vammaiskortti,

tai mikäli poliittisessa päätöksenteossa todetaan tämän vaihtoehdon kustannusvaikutus joukkoliikenteen kokonaiskuluihin liian suureksi,

- 2) rajataan maksuton joukkoliikenne -etu koskemaan A-merkinnällä varustetun EUn vammaiskortin haltijaa ja hänen avustajaansa,

tai pienimmän kustannusvaikutuksen aiheuttavalla tavalla

- 3) rajataan maksutonta etua yleisesti niin, että A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijan avustaja saa maksuttoman matkan, mutta avustettava maksaa oman matkansa.

Porissa 30.5.2022

